

hammas teknikko

Sisältää mm. Kevätkö nikkarinkin rinnassa — Työeläkelakien uutuus: osaeläke — Jäsenluettelo — Valusylinteriin upotusmenetelmä — Esteettisiä pinteitä akryliosaproteeseja varten — Hammaslääkärin ja hammasteknikon välinen hedelmällinen yhteistyö — Uutisia.

2 1973

HR HB

Täydellinen jäljennös-ainelajitelma

POHJAUSAINE

**SILTA- JA
KRUUNUJÄLJENNÖSAINE**

**KORJAUS- JA TARKENNUSAINE
KUPARIRENGASJÄLJENNÖSAINE**

Neljä erilaista ainetta; aina oikea aine oikeaan tarkoitukseen.

- Toimivat samoilla kovettajilla
- Yksinkertaista käyttää
- Eivät tahraa
- Eivät kutistu
- Tarkka jäljennös

C. M. HUTSCHENREUTHER

Suomessa:

HAMMAS OY

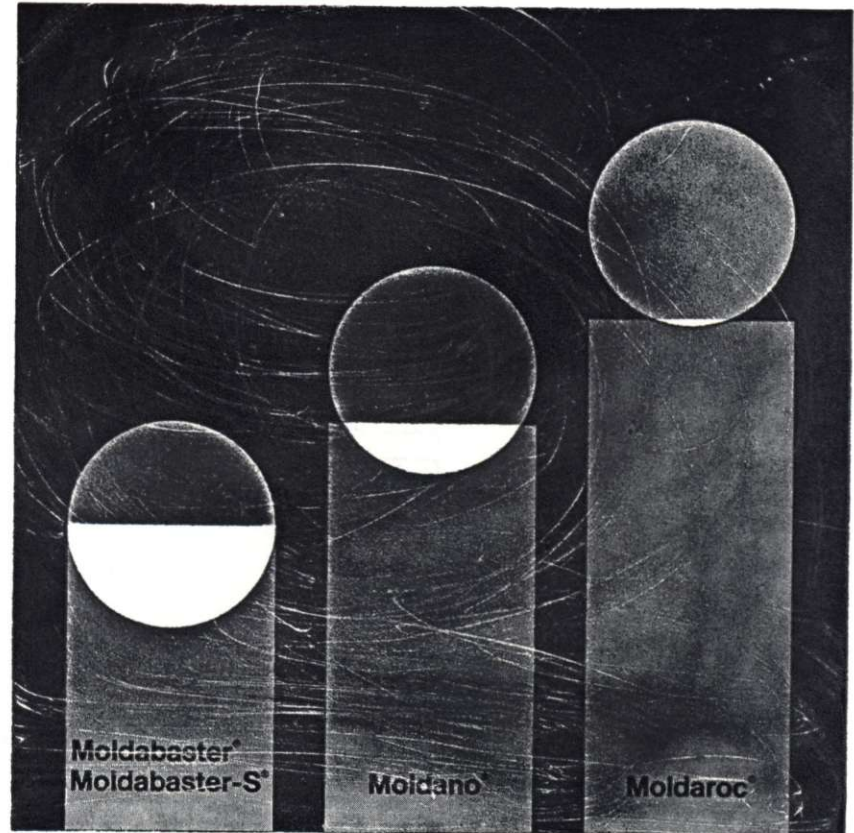
Kalevankatu 3 A, Helsinki 10

Bayer kipsit

Moldabaster

Moldano

Moldaroc

Erikoisalabasterikipsi

erityisesti Moldanoa varten sovellettu. Nopeasti kovettuva muunnelma Moldabaster-S

Sininen kovakipsi

Kolminkertainen kovuus verrattuna alabasterikipsiin. Muodonpitävä, sileä, huokoseton pinta.

Keltainen superkovakipsi

Erikoisesti inlay- ja siltatekniikkaan.

Bayer Dental

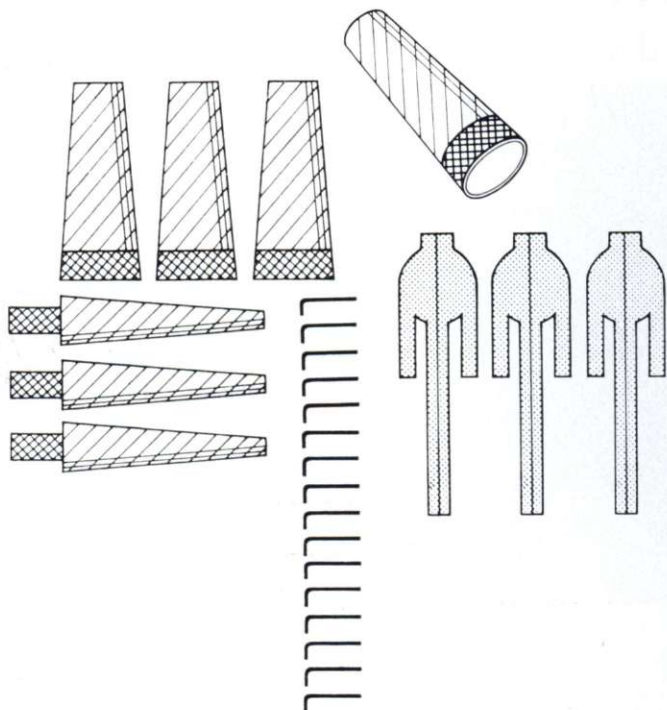
Myynti

Oy Dentaldepot

ja

Hammasväline Oy

PIENEN PIENIÄ HIENOUKSIA SJÖDINGILTÄ

Pieniä todellisia hienouksia joita voitte valita Sjödingin kokoelmasta.

JS-mallisylintereillä voidaan yksinkertaisella tavalla, jäljennöksistä valmistaa irroitettavia malleja nastakruunuja varten.

JS-mallinasta on niklattu ettei se tarttuisi kipsiin, se on varustettu

soikealla päällä sopiakseen myös kapeimpiinkin inkisiiveihin.

JS-pinledgenastat Pt-Ir tai No-Ox seoksista sopivat kaikkiin pinledge-konstruktioihin..

Paksuudet: 0,75—0,65—0,55 mm

Pituudet: 4 ja 6 mm.

JS-Valunasta, paisuntasäiliöllä ja oikein mitoitettulla valukanavalla.

OY DENTALDEPOT AB

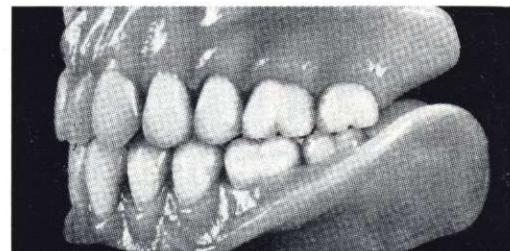
John Sjöding & Co

17152 SOLNA

Tällaiselta näyttää takahammas tänään

Anatoominen (eikä niin kaukana luonnollisesta esikuvastaan). Tämän vuoksi BIOSTATIC purupinnat takaavat proteesille oikean, rauhallisen asennon — vaihtoehtoisesti myös erilaisten purentavoimien siihen kohdistuessa. Sen muoto on biostaattinen. Purupintojen kaltevuus on BIOSTATIC'issa suunniteltu siten, ettei voimakasta lukkiutumista pääse tapahtumaan, joten vältytään traumailta. Proteesin runko ei joudu rasitukseen. Esteetön artikulointi (ilman hiontoja.)

Akryyli-takahammas
Posliini-takahammas

BIOSTATIC takahammas lisää moninverro:n proteesin estetiikkaa. Sen luonnollinen muoto yhtyy huomaamatta etuhampaan profiiliin. Premolari liittyy paremmin kulmahampaaseen. Moitteeton värien sopivuus BIODENT'in ja BIOCROn' in kanssa. Parantakaa protetiikkaanne BIOSTATIC'illa. Kaikki 19 Biodent-väriä. 8 mallia, sopivat kaikille purennoille. Erikoismallit osaprotetiikkaan. Uusissa malleissa on purupinnat jaettu osiin. Ylä- ja ala- "8"-sarjoja. "8"-premolarisarjoja.

DE TREY Gesellschaft mbH
Wiesbaden

Suomessa: OY DENTALDEPOT AB

LUXODENT
VACUUM
NATURADENT
VACUUM
LUXOPALIT CL
KUNSTSTOFF
LUXOPAL CL
KUNSTSTOFF
LUXOPAL
KUNSTSTOFF

ZAHN-FABRIKATION SEIT 1911

ZAHNFABRIK BAD NAUHEIM KG

Yksin-
myiä:

hammastarvike oy

Arkadiankatu 12 B
00100 Helsinki 10
Puh. 49 74 77 — 49 07 40

Ratiodent POLY-JET

POLYJET on uusi polymerisointiautomaatti. Tässä uudessa rakenteessa on otettu huomioon kaikki polymerisointialueella, varsinkin pneumaattis-hydraulisessa paine-polymerisoinnissa saavutetut kokemukset ja käsitykset. Uutta tässä laitteessa on se, että siinä voidaan käyttää erilaisia polymerisointimenetelmiä ja korkeaa ilmanpainetta. Monipuolisuudestaan huolimatta se on sopuhintainen ja siitä syystä kannattava rahansijoitus.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä

- Pneumaattis-hydraulinen painepolymerisointi (KB-kuumapolymerisointi, PHP-menetelmä). Kylmä esipuristus ennen kylpyyn upottamista ja hidas itseoimiva jäähditys. Sekä 120° C hydrosolikylpy että 93° C kuumavesikylpy ovat mahdollisia.
- Paine-polymerisointi kaikille kylmäpolymereille (esim. korjaukset) vesikylvyssä toivotuissa lämpötiloissa.
- Paine- tai normaalipolymerisointi kuumapolymerieille.
- Korkeapainepolymerisointi kylmä- tai kuumapolymerieille 8 i.k:n paineessa.
- Ihanteellinen laite akryylivalutekniikkaan. Ratiodent-valuakryyllilla voidaan samanaikaisesti valaa neljään erikoiskyvettiin, joissa työt ovat hyttelömassassa. Polymerisointiaika on 12 min., joten laitteella voidaan tunnissa valmistaa 16 proteesia.

hammastarvike oy

Arkadiankatu 12 B 00100 Helsinki 10
Puh. 49 74 77 — 49 07 40

hammas teknikko

30. VUOSIKERTA

2. 1973

TOIMITUSKUNTA

Päätöimittaja Mauno Elomaa
Os. Henrikintie 27 A 1,
00370 Helsinki 37, puh. 555 751

Jäsenet: E. O. Vuori, K. Tiainen
ja Albert Herberz

Kirjoituksia lainattaessa on lähde
mainittava.

KIRJAPAINO:

KIRJAPAINO MERITULLINTORI
Puh. 12 699, 00170 Hki 17, Meritullintori 1 A

SUOMEN HAMMASTEKNIKKOJEN LIITTO — FINLANDS TANDTEKNIKER FORBUND r.y.

00100 HELSINKI 10, Arkadiankatu 14 B 30.
Puh. 447 123, postisiirto 12690 —

Liiton puheenjohtaja

Kalevi Ilkka, Pakkahuoneenk. 12 A
90100 Oulu 10, puh. lab. 23 801

Liiton toiminnanjohtaja

Mauno Elomaa, Henrikintie 27 A 1
00370 Helsinki 37, puh. 555 751 — 739 512

Tavattavissa toimistossa maanantaisin
klo 18—19.

Taloudenhoitaja

merkonomi Arto Salminen.

AVUSTUSKASSA

00370 Helsinki 37,
Henrikintie 27 A 1, Postisiirtotili 16787.

Puheenjohtaja

Mauno Elomaa, Henrikintie 27 A 1,
puh. 555 751.

Sihteeri

E. O. Vuori, Ulvilantie 23 D 46,
puh. 551 814

Avustuskassanhoitaja

I. W a a r a l a, Mannerheimintie 19 A 3,
puh. 493 535, kot. 493 331.

Kevätkö nikkarinkin rinnassa?

Voipa melkein huokaista kun palkka- ja taksakysymykset on vihdoin-kin saatu kuntoon tämän kevään osalta. On kyllä valitettavaa, että nämä asiat ovat venyneet näin pitkään. Tuntui jo siltä kuin olisi otettu esimerkiksi suurempien ammattiliittojen huonosta sovinnon halusta. Mitä uusiin taksoihin tulee ja niiden noudattamiseen, olisi jo niiden selkärangattomien »dumppareidenkin» aika herätä ja ottaa todella vakavasti uusi hinnasto. Sen laatijat ovat ajatelleet teidänkin parastanne, tietäen ne pitkät työpäivät ja nopean kustannustason nousun aiheuttamat vaikeudet. Vaikka on kyllä jo totuttu kuulemaan keskuudessaamme leveillen, että taas meni viime yö yhteen ja kahteen.

Tähän taksakysymykseen liittyy läheisesti myös hammasteknikkoseurojen toiminta. Seurat voivat sopia sisällään hinnaston yksityiskohdista ja pystyvät myös valvomaan, että ohjehinnastoa noudatetaan. Tästä on muutamilta paikkakunnilta erittäin hyviä kokemuksia. Tämä seuraverkosto olisi saatava mahdollisimman täydelliseksi, että sillä olisi myös se merkitys josta mainitsin, ja niiden toimintaan muitakin tilaisuuksia

kun vuosikokous. Liitonkin toimintaa ajatellen tämä on välttämättömyys, koska jäsenistö on hajallaan kautta maan.

Hajallaan olemme muussakin mielessä ottaen huomioon, että kysymyksessä on näin pieni ammattikunta. Meiltä puuttuu keskusjärjestö, jolla on nykyaikana niin tärkeä neuvotteluoikeus, nimittäin meidän ansiostamme päättävät osin vielä tänäpäivänä muut kuin me. Onko voimien kokoamisen aika tullut, tätä asiaa on jo aikaisemmat hallitukset tutkineet lupaavalta tuntuvien tuloksin. Tätä työtä tullaan jatkamaan.

Subdetoimintaa ajatellen voin kertoa, että tuntuu siltä kuin pää olisi saatu auki ja kehitys kulkisi hyvään suuntaan. Hammaslääkäriliiton kanssa on ollut kaksi epävirallista tapaamista, ja kaksi heidän kutsusta järjestettyä yhteistyöneuvottelutilaisuutta. Niistä ensimmäisessä oli pääasiallisena teemana koulutuskeskymykset, tarkemmin yhteiset jatkokoulutustilaisuudet. Toista tilaisuutta edelsi melkoinen puhelinkeskustelujen ryöppy, kysymyksessä olivat ne aina arvostelua aiheuttavat taksat. Kuulosti jo siltä, kuin ne yhteistoimintaan tähtäävät kauniit ajatukset ja lupaukset olisivat romuttumassa. Mutta asiallinen keskustelu tuotti positiivisen tuloksen, kiitos neuvottelijoille. Yleisesti todettiin suureksi puutteeksi täydellinen yhteistoiminnan puuttuminen liittojen välillä.

Tässä mainittakoon niille jotka pelkäävät, että nyt se Kale on myynyt koko ammattikunnan, että kysymys ei ole tästä. Me emme ole lähteneet hakemaan holhousta. Käsitykseni mukaan ei yhteistoimintana voida pitää vielä sitä, jos toiminnanjohtajat tervehtivät kadulla, vai ovatko he tervehtineet?

Vastausta odotellaan myös jokin aika sitten valtioneuvostolle jätettyyn luv-asiaan, mutta kyllä se meidän pienuus on ollut selvästi havaittavissa eduskunnan kahvilassa asiaankuuluvia lentolehtisiä jakaessani. Mutta kyllä kai ne »herrat» sentään jonkin vastauksen asiaan antavat.

Aate on myös sellainen sana, joka tulla putkahti esiin tässä taannoin hallituksemme kokouksessa. Silloin keskusteltiin, mistäs muusta kuin matkakorvauksista, ja tarkemmin allekirjoittaneen sellaisista. Oli jopa mukana jäsen, joka oli sitä mieltä, että aate se on joka puheenjohtajaa kuljettaa. Minun on kuitenkin ollut turvaututtava lentokoneeseen tänä kiireisenä aikana ja uskon, että tähän kysymykseen vielä palataan.

Palataan myös niihin muihin kysymyksiin. Hyvää kesää!

Kale

Työeläkelakien uutuus: osaeläke

Eduskunta hyväksyi 20. 12. kolman-
nessa käsittelyssä työeläkelakien muu-
toksen, joka vahvisti osaeläkkeiden
liittämisen työeläkejärjestelmän etui-
hin. Osaeläkkeinä myönnettäviä työ-
kyvyttömyyseläkkeitä maksetaan vuo-
den 1973 alusta lukien hakemuksesta.

Osaeläkkeet sisältyvät tässä vai-
heessa vain työntekijäin eläkelakiin
(TEL), lyhytaikaisissa työsuhteissa
olevien työntekijäin eläkelakiin (LEL),
yrittäjien eläkelakiin (YEL) ja maata-
lousyrittäjien eläkelakiin (MYEL).

Uusi osaeläkejärjestelmä tekee mah-
dolliseksi työkyvyttömyyseläkkeen
myöntämisen myös sellaisissa tapauk-
sissa, joissa työkyky on selvästi alen-
tunut, mutta niin vähäisessä määrässä,
ettei nykyisten säännösten mukaan ole
voitu myöntää eläkettä, kertoi johtaja
Matti Uimonen Eläketurvakes-
kuksesta.

Lainmuutosten yhteydessä on työ-
kyvyttömyysmäärittelmää lievennetty.
Uusien säännösten mukaan voidaan
työkyvyttömyyseläke myöntää lie-
vemmin perustein kuin aikaisemmin.

Ratkaisevana tekijänä on edelleen
lääketieteellisesti todettavissa oleva
sairaus. Työkyvyn alentumisen arvioi-
misessa vaikuttavat henkilön koulu-
tus aikaisempi toiminta, ikä, asumis-
olosuhteet ja muut näihin verrattavat
seikat. Työkyvyn vaihdellessa otetaan
huomioon vuotuinen ansio. Lisäksi
edellytetään, että henkilölle sopivaa,
jäljellä olevaa työkykyään vastaavaa
työtä on saatavissa.

Uusien säännösten mukaan oikeus
työkyvyttömyyseläkkeeseen on hen-
kilöllä, jonka työkyky sairauden, vian
tai vamman johdosta on alentunut

vuoden ajaksi vähintään kahdella vii-
denneksellä.

Eläke myönnetään osaeläkkeenä,
jos työkyky on alentunut vähintään
kahdella viidenneksellä ja täytenä, jos
työkyky on alentunut kolmella vii-
denneksellä.

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen
suuruus määrätään työeläkelakien ny-
kyisten säännösten mukaan. Työeläke-
lakien asteittaisesta voimaantulosta
johtuen täydet työkyvyttömyyseläke-
kkeet ovat yleensä noin 22 % vakuu-
tetun työtulosta.

Lähtökohtaisesti osaeläkkeen mää-
rä on puolet täydestä työkyvyttö-
myyseläkkeestä. Jotta osaeläkkeen
merkitys toimeentulon täydentäjänä ei
jäisi kovin pieneksi, osaeläkkeen mää-
rä laskettaisiin kuitenkin siten, että
eläkkeen vähimmäismäärä olisi 19 %
työtulosta. Tämän suuruisen eläke-
kkeen saamisen edellytys on, että hen-
kilö on kuulunut työeläkelakien pii-
riin koko niiden voimassaoloajan.

Toisin kuin täyden työkyvyttö-
myyseläkkeen saajalle ei yleensä suo-
ritettaisi kansaneläkettä.

Kustannuksia arvioidaan osaeläke-
keistä aiheutuvan n. 0,1 % työeläke-
vakuutettujen palkkasummasta, ja lä-
hivuosina kustannukset lienevät n. 10
miljoonaa markkaa vuodessa.

Muita työeläkelakien muutoksia

TEL:n soveltamisen edellytyksenä
on, että työntekijän kuukausipalkka
on tietyn suuruisen tai että säännöl-
linen työaika viikossa on vähintään
20 tuntia. Tämä vähimmäispalkka on
tänä vuonna ollut n. 313 markkaa
kuukaudessa.

Uuden säännöksen mukaan alenee
tämä rajamäärä puoleen, ja on ensi
vuoden indeksitasossa 173,66 mk/kk.
Rajamäärän muuttaminen merkitsee
sitä, että työnantajan on ensi vuoden

alusta järjestettävä eläketurva monille
sellaisille työntekijöille, jotka lyhyen
viikottaisen työajan vuoksi ovat jää-
neet työeläketurvan ulkopuolelle.

YEL:ssä työtulon vähimmäismää-
rä säilyy ennallaan ja on kaksinker-
tainen TEL:n vastaavaan vähimmäis-
määrään verrattuna.

Lakeihin on samalla tehty eräitä
teknisluonteisia parannuksia ja eri
työeläkelakien mukaista eläketurvaa
on yhdenmukaistettu. Tämän vuoksi
TEL:a on muutettu siten, että van-
huuseläkettä ei enää makseta takautu-
vasti.

Vanhuuseläkkeen suorittaminen

aloitettaisiin hakemusta seuraavan
kuukauden alusta. Tarkoitus ei ole,
että työntekijä menettäisi eläkettään,
vaan säästyneet eläke-erät käytetään
niin, että vastaisia eläke-eriä korote-
taan, sanoi johtaja Uimonen.

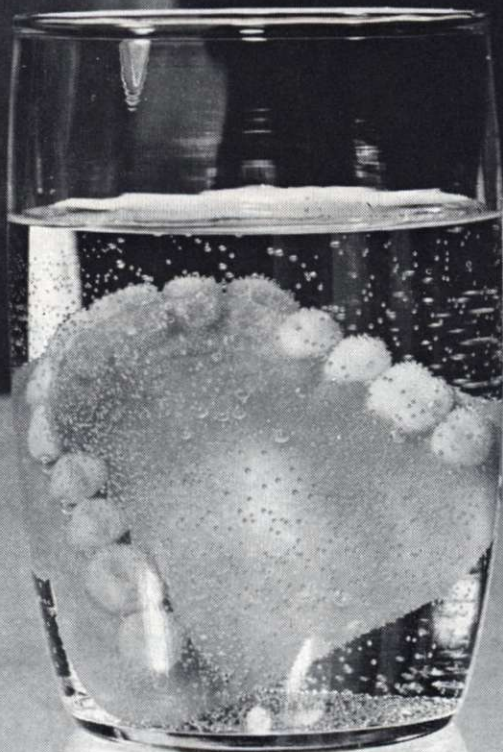
Työeläkkeiden hakemuslomakkeet
on uusittu, mutta ne eivät vielä ole eh-
tineet painosta. Eläkkeitä, myös uutta
osaeläkettä, voidaan hakea edelleen
vanhoilla hakemuslomakkeilla, joita
on saatavissa työeläkelaitoksista ja
niiden paikalliskonttoreista, maata-
lousyrittäjien eläkelaitoksesta ja sen
paikallisasiamiehiltä, kaikkien pank-
kien konttoreista, posteista ja Eläke-
turvakeskuksesta.

XII Erikoishammasteknikkokurssi

Asikainen, Vilho
Hakkarainen, Aaro
Ketonen, Heikki
Kujala, Pentti
Mesimäki, Harry
Pihlflyckt, Leena

Ruppa, Samuli
Salo, Heikki
Sänkiäho, Heikki
Taiminen, Jukka
Tyrisevä, Toivo
Waeglein, Vesa

Kun omat lähtevät, astuvat kuvaan hammasteknikko ja

Sarodent Oy

Turku
Kauppiaskatu 11 C
Puh. 15 031
Pori
Gallen Kallelankatu 3 B 47
Puh. 15 921

SUOMEN HAMMASTEKNIKKOJEN LIITTO r.y:n toimihenkilöt:

Puheenjohtaja: Kalevi Ilkka Pakkahuoneenkatu 12 A 90100 Oulu 10. Puh. la. 23801 kot. 42292

Toiminnanjohtaja: Mauno Elomaa, Henrikintie 27 A 1 00370 Helsinki 31. Puh. 555 751

Liiton alaiset seurat:

HÄMEENLINNAN SEUDUN HAMMASTEKNIKKOJEN SEURA:

Puheenjohtaja: Matti Lampo Kartanonkatu 4 Forssa. Puh. 916—11614

Sihteeri: Risto Rantanen Linja-autoasema 2 kerros Forssa. Puh. 916—11621

Rahastonhoitaja: Stig Granlund Palokunnankatu 24 Hämeenlinna

KESKI-SUOMEN HAMMASTEKNIKKOJEN SEURA:

Puheenjohtaja: Ilmari Elomaa puh. 941—19180

Sihteeri: Esko Ahonen puh. 941—11232

Rahastonhoitaja: Arto Kanner puh. 941—18613

LAPIN HAMMASTEKNIKKOJEN SEURA:

Puheenjohtaja: Markku Selin Koskikatu 20 C 1 96200 Rovaniemi 20

Sihteeri: Erkki Auvinen Koskikatu 20 C 1 96200 Rovaniemi 20

OULUN SEUDUN HAMMASTEKNIKKOJEN SEURA:

Puheenjohtaja: Kalevi Ilkka Pakkahuoneenkatu 12 A Oulu puh. lab. 23801 kot. 42292

Sihteeri: Heikki Kukkonen Uusikatu 19 Oulu puh. toim. 13867 kot. 14897

SATAKUNNAN HAMMASTEKNIKKOJEN SEURA:

Puheenjohtaja: Pentti Autio Pori

Sihteeri: Matti Kaitia Rauma

Rahastonhoitaja: Raimo Warro Rauma

SAVO-KARJALAN HAMMASTEKNIKKOJEN SEURA:

Puheenjohtaja: Jorma Päivinen Inkilänmäenkatu 16 D 43 70300 Kuopio 30. Puh. kotiin 12363 toimeen 83866

TAMPEREEN SEUDUN HAMMASTEKNIKKOJEN SEURA:

Puheenjohtaja: Osmo Riikonen Hallituskatu 11 33200 Tampere 20. Puh. 27443

Sihteeri: Kalervo Ingalsuo Harjusola II 36200 Kangasala. Puh. 71818

TURUN SEUDUN HAMMASTEKNIKKOJEN SEURA:

Puheenjohtaja: Jari Warro Mämeenkatu 2 A 2050 0Turku 50

Sihteeri: Eeva Anttila Hämeenkatu 14 C 47 Turku 2

Rahastonhoitaja: Nils Lagerström Jaanintie 32 A 22 Turku 10

Huom! Jäsenluettelo poistettu s.14-27

Valusylinteriin upotusmenetelmä

P. Bodirsky, Stuttgart

Jalometalliteknikassa tunnemme tähän kaksi perusmenetelmää, joiden avulla valettava vahatyö saadaan valusylinteriin ja massa: »Atmosfäärinen» menetelmä, joka tuskin enää on paljontaan käytössä — ja tyhjiö- eli Vacuum-menetelmä. Nykyisin tuskin voidaan enää kuvitella tarkkuusvalua ilman viimeainittua menetelmää. Tähän tarvitaan kuitenkin suhteellisen kalliita laitteita. Seuraavassa kuvaamani menetelmää varten ei tarvita minkäänlaisia erikoislaitteita, ainoastaan painekattila.

Miksi oikeastaan käytämme Vacuum-menetelmää? Siksi, että välttyisimme »valuhelmien» syntymiseltä, jotka tekevät valmiin valun viimeistely ja sovitustyön tarpeettoman hankalaksi. Vacuum-menetelmän ansiosta ilmakuplat nousevat pinnalle ja halkeavat. Tuloksena on sileä ja tarkasti istuva valutyö.

Samana tuloksen voimme saavuttaa huomattavasti yksinkertaisemmalla tavalla. Samalla säästämme aikaa ja kustannuksia.

Sekoitetaan tarkkuusvalumassa tavalliseen tapaan käsin ilman alipainetta. Sen jälkeen asetetaan asbestilla vuorattu valusylinteri vibraattorille, jonka päällä tapahtuu vahatyön sylinterinlaitto. Välittömästi tämän jälkeen sylinteri asetetaan vedellä täytettyyn painekattilaan ja saatetaan 10 ilmakehän suuruisen paineen alaiseksi.

Valumassan kovettumisen jouduttamiseksi voidaan hyvin käyttää lämmintä vettä. On ehdottomasti välttämätöntä, että vahatyö ennen massa-aittoa käytetään 10 min. verran noin

35-asteisessa vedessä jännityksen poistamiseksi.

-0—20 min. kuluttua — riippuen massasta — voimme ottaa sylinterin pois painekattilasta. Alussa saattaa olla hyödyllistä jättää pieni massa-määrä tarkistusta varten kattilan viereen, ettei erehdyksessä otettaisi sylinteriä liian aikaisin pois. Jos sylinteri on virheetön (tasainen) saadaan valmis valutyö pois peukalon painalluksella. Asbestin täytyy tietysti ulottua päästä päähän.

Vahan poistaminen, esikuumentaminen ja valaminen tapahtuvat totuttuun tapaan. Selitykseksi hieman fyysikkää.

Kiinteät kappaleet, kuten myöskin liuokset, eivät 100:kaan ilmakehän paineessa muuta muotoaan eikä ominaisuuksiaan. Kun kysymyksessä ovat kaasut, silloin tilanne on aivan toinen. Kaasumolekyylien keskinäinen etäisyys pienenee paineen alaisessa tilassa. Missä määrin tällainen tiivistyminen tapahtuu, määräytyy Boyle—Mariotten lain mukaan. Esimerkiksi 1 ilmakehän paineessa kaasun tilavuus pienenee puolella, 3 ik paineessa neljänkellä jne.

Meidän käyttämämme 10 ilmakehän paine puristaa kaasun 11 osaan sen alkuperäisestä tilavuudesta. Teoriassa siis valumassassa oleva 1 mm³ kokoinen ilmakupla puristuu niin pieneksi kuin 0,0909 mm³, joten sen kokoisella »valuhelmellä» ei todellisudessa ole minkäänlaista merkitystä.

Vahatyötä tehtäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei ilmakuplia pääsisi syntymään. Vahatyön on siis oltava sileä ja huolellisesti tehty. Muussa tapauksessa saattaa käydä niin, että paineen vaikutuksen alaisena syntyy kuplakohtiin painumia. Fa-

saadikruunujen ollessa kysymyksessä vältettäkään liian ohuita oraalaisia pintoja. Tehdasvalmisteiset esimuotollut profiilit on syytä vahvistaa liian ohuista kohdistaan. (Katso piirrosta.)

Tyhjiön kohtien täyttäminen vahalla.

Paineen vaikutuksesta ei ainoastaan eliminoida kiusallisia »valuhelmiä», vaan valumassan huokoisuus vähenee, seurauksena sileäpintainen valutyö.

Huomautettakoon vielä, että massa on sekoitettava tarkoin valmistajan ilmoittamassa pulveri-vesi suhteessa. Ainoastaan noudattamalla ohjeita saavutetaan hyvä lopputulos.

Edelläselostettu tuntuu ehkä monen mielestä epätodelliselta, mutta voin vakuuttaa, että oikein käytettynä tämä menetelmä on yllättävä.

Yhteenvetona vielä seuraavat menetelmän avulla saavutetut edut:

1. Sileäpintaisia, sopivia valuja ilman valuhelmiä.

2. Säästytään kalliista tyhjiömenetelmän edellyttämistä laitehankinnoista.

3. Voidaan käyttää useampia sylinteriä yhtäaikaan massa-aitossa.

Käännös: *Das Dental Labor* No 2/72.

HAMMASTEKNIKKO

Kultatöihin perehtynyt
saa hyvän paikan.

HAMMASLABORATORIO

HANNES KOSKINEN

Lönnrotinkatu 3 Helsinki
puhelin 605 645

Esteettisiä pinteitä akryyliosaproteeseja varten

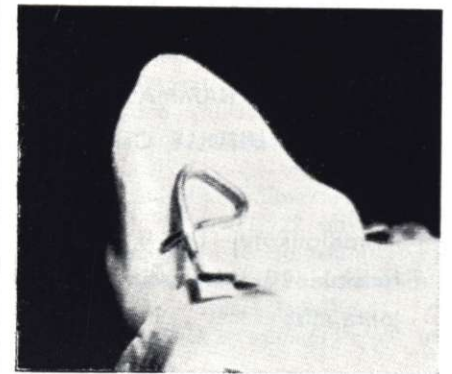
S. Vasiv, J. Vucovic, C. Ognjanovic

Journal of the Canadian Dental Association 1/71

Artikkelin kirjoittajat esittelevät pinnetyypin, jonka ansiosta okklusaalinen ja toiminnallinen tasapaino osaproteesissa säilyy hyvänä. Esteettiseltä kannalta tulos on hyvä, koska tällaisen pinteiden mikään osa ei tule näkyviin. Seuraavista kuvista tämä suhteellisen yksinkertainen teknillinen ratkaisu ilmenee parhaiten.

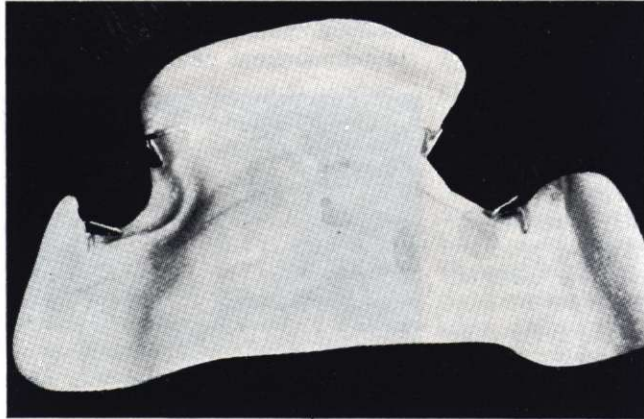
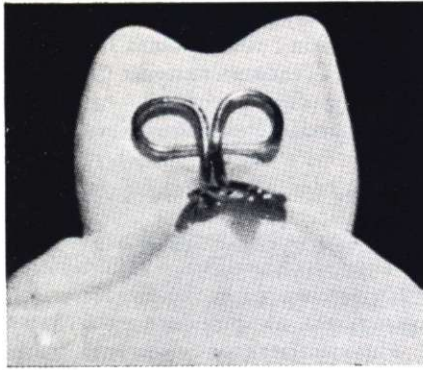

Kuva 1. Pilarihampaan kruunussa on pienet reunat mesiaal- ja distaalipinnassa, joihin pinteiden jouset nojaavat.

Kuva 2. Tyyppi 1. Kolmikulmapinne.

Kuva 3. Tyyppi 3. Kaksoislenkkipinne.

Kuva 4.
Yläleuan osaproteesi, jossa tyyppi 1:n pintteet.

Käännös:
Das Dental Labor No/2/72.

**TYÖVOIMAA TARVITSEVAT
JA TYÖPAIKKAA VAILLA
OLEVAT. TIEDOITAKAA SII-
TÄ SUOMEN HAMMASTEK-
NIKKOJEN LIITOLLE, Os. on**

Arkadiankatu 14 B 30,
Helsinki 10 tai toiminnan-
johtajalle.

... iäsen ja avustuskassan maksut!

Hammaslääkärien ja hammasteknikon välinen hedelmällinen yhteistyö

*Prof. Dr. Hermann Böttger,
Düsseldorf*

Juhlatilaisuudessa, jossa palkittiin »Kultainen Parallellometri 71» ammatilliseen kilpailuun osaaottaneet työt, piti prof. Böttger juhlaesitelmän. Hän tähdensi molempien ammattiryhmien välisen yhteistyön tärkeyttä, jota nykyinen molempien ammattialojen lisääntyvä erkoistuminen erikoisesti vaatii.

Hammasprotetiikka on viimeisten vuosikymmenien aikana läpikäynyt erittäin nopean ja syväleluotaavan kehitysvaiheen. On saavutettu huomattavaa edistystä töissä käytettävien materiaalien, työmenetelmien sekä myös tietojen suhteen elävien kudosten reaktioista niiden joutuessa kosketukseen erilaisten proteettisten laitteiden kanssa. Edellytys modernille ja tulokselliselle proteettiselle hoidolle on, että hammaslääkäri ja hammas-tekniikko muodostavat työyhteisön, jolloin yhdistyvät hammaslääkäriin teoreettiset tiedot ja käytännön menettelytavat teknikon korkeaan ammattitaitoon.

Spesialistien yhteistyö

Hammasteknisellä suorituksella proteettisessa hoidossa on erikoistumisen ansiosta niin merkittävä osuus, ettei hammaslääkärillä nykyaikana ole mahdollisuuksia yksin suoriutua monimutkaisien teknisen ratkaisun suorituksesta. Omakohtaisena kokemuksenä voin mainita, että uusin julkaisemani kirja teleskooppisysteemisistä on syntynyt yhteistyön tuloksena, — hammasteknisiä vaiheita käsittele-

vä osa on teknikon käsialaa (Htm Gründler), jotavastoin hammaslääkäriin osuus on allekirjoittaneen kirjoittama hammaslääkäriin.

Olen »Das Dental Laborin» julkaisijalle ja »Kultaisen Parallellometrin» alkuunpanijalle erittäin kiitollinen saadessani tänä juhlahetkenä muutamien esimerkkien valossa valaista tätä yhteistyötä teknikon ja hammaslääkäriin välillä kliinikon näkökulmasta.

Jokaista proteettista työtä tulee edeltää hammaslääkäriin taholla tapahtuva kulloinkin kysymyksessä olevan tapauksen perusteellinen tutkiminen ja työn suunnittelu. Hänen tulee tarkoin tutkia jäljelläolevan hampaiston kunto niin kliinisesti ja röntgenologisesti, tarkastaa hampaattomat alueet samoin kuin pehmeiden kudosten tila ja vihdoin purenta analyysiä hyväksikäyttäen ratkaista, minkälaisiin käytännön ratkaisuihin kussakin tapauksessa on ryhdyttävä. Työn tekninen suoritus kuuluu hammasteknikolle.

Hankalissa ja vaikeissa tapauksissa on mielekästä valmistaa ensin koemallit, joiden perusteella yhteistyössä hammasteknikon kanssa harkitaan työn edullisin tekninen suoritustapa ja vasta sen jälkeen aloitetaan varsinaiset hoitotoimenpiteet potilaan suussa.

Esimerkkinä koetoimenpiteistä seuraava tapaus (kuva 1). Syvä purenta, yläetuhampaat protruusiossa, rakoja hampaiden välissä. Bukkaliokluusio 24 ja 25:ssä. Kuten kuvassa 1 nähdään, koskettavat alaetuhampaat okklusioasennossa ienlimakalvoa. Hampaat 12, 11 ja 21, 22 olivat kliinisesti löystyneet. Koetoimenpiteet suoritettiin kliinisten ja röntgenologisten tutkimusten jälkeen mallilla.

Ensimmäisenä toimenpiteenä nos-

URHEILUA

Suomen Hammasteknikkoliiton hiihtokilpailut pidettiin 24. 2. -73 Turussa. Kisojen järjestäjillä riitti jännitystä saadaanko lunta kisapäivään mennessä tarpeeksi, koska lumiolosuhteet olivat melkein koko maassa poikkeukselliset, ja kun Turku ei muutenkaan ole niitä lumirikkaimpia paikkakuntia.

Alkuperäisestä pitopaikasta jouduttiin kyllä luopumaan, mutta apu löytyi läheltä, Liedon hiihtokeskuksesta, jonne oli saatu hyvä latu hiihtokunnan mittaamiseksi. Harjoittelu oli kyllä monelta jäänyt tänä talvena melko vähälle lumen puutteesta ja toisilla ehkä muista syistä johtuen, mutta silti keskeyttämiä ei juuri sattunut.

Keli kilpailuamuna oli erittäin hiena, kirpeä pakkasilma, joten voiteluvaikkeitä ei ollut kellään. Osanottajia oli saapunut ilahduttavan runsaasti, vähän joka puolelta Suomea. Kaikki kertoivat vain tulleensa katsomaan, että onko täällä yleensä mahdollisuus hiihtää, yllätys olikin monelle melkoinen, kun lunta oli. Matkalle lähdettiin 1 min. väliajoin, yleinen sarja hiihti 5 km:n lenkin kahteen kertaan, toisille riitti yksi kierros.

Lenkin jälkeen maistui sauna, olut ja makkara ja kilpailut käytiin uudestaan saunan lauteilla, kuten asiaan kuuluu urheilukisoissa. Pienen lepotauon jälkeen kokoonnuttin illalla Hotelli Ruissaloon illanviettoon ja palkintojen jakoon. Järjestäjien tarjoaman alkutarjoilun jälkeen pääsi jokainen omaan tarjoiluun ja tanssin jytään, joka jatkui aina klo 4:ään asti aamulla jokaisen jäljelle jääneestä kunosta riippuen.

Ja niin aamun koittaessa painuivat nämäkin hiihtokisat muistojen joukkoon tänä ihmeellisen leutona talvena. — Kiitos kaikille mukana olleille sekä kilpailuja avustaneille.

A. H.

»HAMMASTEKNIKKO«-lehden seuraava numero ilmestyy **syyskuun puolessa välissä**. Tähän numeroon aiottu aineisto pitää olla toimituksella **elokuun 20 p:ään mennessä**.
Toimitus

Tulokset:

Yleinen sarja:

- 1) Pentti Antikainen 49,17; 2) Kalevi Ilkka 49,33; 3) Juha Nepponen 53,44; 4) Jorma Päivinen 54,04; 5) Markku Selin 55,29; 6) Antti Lahdensuo 56,30 7) Hannu Moberg 58,36; 8) Pentti Porali 1.01,07; 9) Jouko Rosendahl 1.07,14; 10) Eskki S. Malanin 1.07,40; 11) Markku Järvinen 1.16,13.

Ikämiehet:

- 1) Allan Heinänen 26,58; 2) Reino Peltonen 30,04; 3) Reino Vaaja 31,31; 4) Lasse Höglund 31,51; 5) Visa Rahkonen 32,30; 6) Raimo Lehtonen 32,44.

Yli-ikämiehet:

- 1) Jussi Rajamäki 24,20; 2) Antti Hertola 30,51; 3) Veikko Mattila 32,33; 4) Tuukka Saarikko 46,13.

Naiset:

- 1) Annikki Heinänen 34,06; 2) Marita Kiiveri 37,05; 3) Hanna Vaaja 41,21; 4) Leena Loppukaarre 42,00; 5) Riitto Moberg 43,04; 6) M-L. Packalen 54,23.

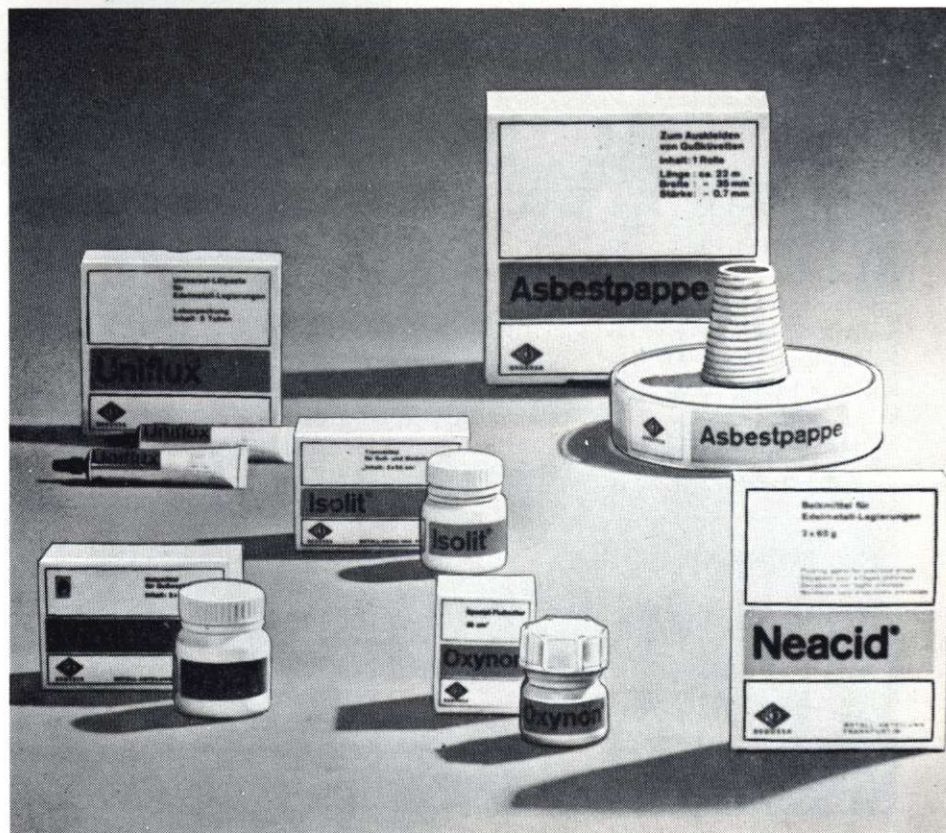
Pojat:

- 1) Timo Heinänen 31,36.

Savo-Karjalan Hammasteknikkojen Seura järjesti jäsenilleen talvipäivät Kuopiossa 3-4. 3. 1973. Lauantain ohjelmassa oli keilailu, teatterinäytös ja illanvietto. Sunnuntaiamun laturetkelle sel-

Hammasväline esittelee

Kultatekniikassa käytettäviä tarveaineita

- Asbestinauha
- Vahan eristysaine
- Vahan pintajännityksen poistoaine

- Pulverihappo jalometallille
- Juotospasta kullalle
- Juotospasta kultaa ja terästä yhteen juotettaessa

HAMMASVÄLINE OY

Pohjoisesplanadi 25 A,
00100 Helsinki 10. Puh. 12 623

Aurakatu 8,
20100 Turku 10, puh. 336 533

Imatra • Jyväskylä • Kuopio • Lahti • Oulu • Pori • Seinäjoki • Tampere

visi edellisen illan voitelusta kymmenkunta hiihtäjää, joista puolet hiihti 30 km ja loput vähemmän. Varsinainen ohjelma päättyi saunomiseen ja kokoukseen uimahallissa.

Tuloksia keilailusta:

1) Esa miettinen 1145 pist.; 2) Urho Nurminen 1093; 3) Keijo Ikonen 1058; 4) Kauko Tirkkonen 1040; 5) Markku Laine 1032.

Osanottajia 6 sarjan kilpailussa oli yhteensä 14.

Onnistuneiden talvipäivien innoittamana järjestettiin saman seuran pilkkikisat Varkaudessa 15. 4. -73. Jäällä oli pilkkijöitä ja katselijoita yhteensä n. 30 henkeä ja parhaaksi kalamieheksi todettiin Markku Laine.

Toimintaterveisin

Savo-Karjalan kiertarit

MERKKIVUOSIA

60 VUOTTA täyttää 07. 08. EHT Kauko Kokkonen Tampereella.

75 VUOTTA täyttää 20. 08. HT Uno Lahti Kuopiossa.

60 VUOTTA täyttää 29. 08. EHT Martti Vilonen Porissa.

70 VUOTTA täyttää 03. 09. HT Lennart Virtanen Lahdessa.

Ikää on kertynyt täysiä lukuja, siks' onnitelut on paikallaan myötä tuoksuvien kukkasten!

Onnitellen *SHL*

KIIITOS

Lämmin kiitos Hammasteknikkojen Liitolle, Pohjois-Suomen Hammasteknikkojen seuralle, ammattiveljille, liikkeille ja yksityisille, jotka kunnioittivat Sven Vikholmin muistoa.

Omaisat

KUOLLEITA

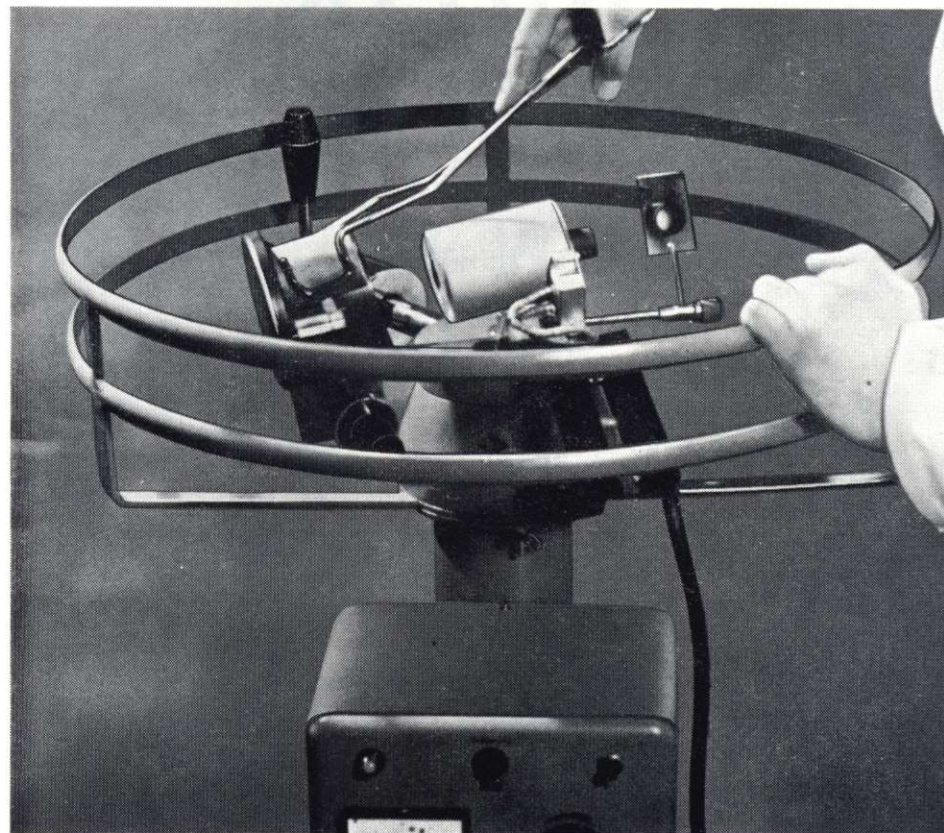
18. 04. 1973 kuoli Kajaaniassa EHT Sven Olof Vikholm. Manan majoille siirtyi mies, joka oli tunnettu persoona hammasteknisellä alalla. Hän oli syntynyt Helsingissä 28. 07. 1912. Opin hän oli suorittanut Hammasteknikkokoulussa vuosina 1930—31. Aluksi hän toimi V. Mannerin ja P. Tallrothin laboratorioissa ja sitten V. Hedmanin laboratorioissa Oulussa. 1. 4. 1946 hän perusti omaa nimeään kantavan laboratorion Kajaaniin.

Alan toiminnoissa hän oli innokkaasti mukana ja etenkin Pohjois-Suomen hammasteknikot saivat tuntea länen ammattitaitoaan alansa nestorina ja lujana miehenä. »Kajaanin Kerho» sai myöskin osansa hänen toiminnastaan, toimihan hän siellä klubimestarina. Tervcittien päivien aikana hän oli innokas metsä- ja kalamies.

Pitkäaikainen sairaus kulutti hiljakseen elinvoimia, kunnes sitten 18. 04. tuli yllättävä kutsu rajan tuolle puolelle.

Valittaen toteamme, että Svenni on siirtynyt rajan sille puolelle, josta paluuta ei ole.

Hammasväline esittelee

Vaativaan kultatekniikkaan

kultavalulinko T3

sähkö- tai kaasusulatuksella

Pohjoisesplanadi 25 A,
00100 Helsinki 10. Puh. 12 623

Aurakatu 8,
20100 Turku 10, puh. 336 533

Imatra • Jyväskylä • Kuopio • Lahti • Oulu • Pori • Seinäjoki • Tampere

UUTTA

NIKKELIVAPAATA
JOUSTAVAA
HUOKEATA

N-N

KROMIKOBOLTTI TERÄSTÄ

YKSINMYyntI:

VEIKKO AUER

PUH. 174 213 — VUORIK. 22 A — HELSINKI 10

VERTEX

AKRYYLI

YKSINMYyntI SUOMESSA

HASA OY

PUH. 88 15 83

Hammasväline esittelee

Kultavalujen yhteydessä käytettävä

pulverihappokäsittelylaite

Termostaatti säilyttää lämpötilan 70°. Siisti ja käytännöllinen. Työskenneltäessä ei tarvita pinsettejä.

HAMMASVÄLINE OY

Pohjoisesplanadi 25 A,
00100 Helsinki 10. Puh. 12 623

Aurakatu 8,
20100 Turku 10, puh. 336 533

Imatra • Jyväskylä • Kuopio • Lahti • Oulu • Pori • Seinäjoki • Tampere

UUTTA KaVo'ita

Teknillinen käsikappale 290—292

Täysin uusi, ennen tuntematon rakenne. Tunnusomaista tälle käsikappaleelle on:

1. Pikapysäytys. Vaaraton, nopea instrumentin vaihto moottorin pyöriessä, instrumentin varmuuslukitus.
2. Sisäänrakennettu momenttikytin suojaa letkun vaurioitumasta ylikuormituksessa.
3. Käteen sopiva muotoilu.
4. Poraistukan irroitus puhdistusta varten vaihtomasti, ilman työkaluja.
5. Sisäänrakennettu pölysuoja.
6. Pitkäikäinen ja huoltovapaa.

Ka Vo 290

Moninkertainen kuulalaakerointi. Momenttikytin 25.000 kierrokselle.

Poraistukka 2,35 tai 3 mm

Ka Vo 292

Sama kuin 290, paitsi että on kiinteästi asennettu moottorin letkuun.

OY DENTALDEPOT AB

00130 Helsinki 13 Eteläranta 2, puh. 12 601

SARODENT OY TURUSSA JA PORISSA